

ZVEČER

Vam nudi Schichtova metoda na dan pranja. K temu potrebujete Žensko hvalo, da perilo zvečer namočite, in Schichtovo terpentino milo, da perilo drugi dan izkujete.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

ko so bila dosedanja jajca povprečno le 80 gramov težka.

Smrt bandita, ki je imel na vesti najmanj 100 umorov. V New Yorku je vzbudil umor prošulega poglavarja ameriških zločincev občo pozornost in zanimanje. Celo Amerika je poznala po imenu glavarja njujorškega podzemeljskega sveta pod imenom »Joe-Sef«. Njegovo pravo ime je bilo Jožef Masseria. Zadnje dni je bil ta strah ustreljen v svoji restavraciji v Coney-Islandu pri kvartanju. Dva napadalec sta oddala nanj 20 streliv, od katerih ga je zadelo 5 smrtno. Ustreljeni je imel na vesti najmanj 100 umorov in so bili vsi poskusi oblasti, da bi ga bile zagrabile, zastoj. Glavar Masseria je bil rodom z italijanskega otoka Sicilija, že ima svojega naslednika, ki je razpisal visoko nagrado na glavi morilcev Masserie.

Dolžnost poroke v Perziji. V Perziji je padla morala zakonov tako, da se loči vsako leto 40 odstotkov sklenjenih zakonov. V očigled temu zlu je izdalo notrajno ministrstvo poseben zakon. V mohamedanskih pokrajinah namreč ne plača oče nevesti dote, ampak ženini tasto, ki v bodoče ne sme presegati zneska 500 Din. Po novoizdanem zakonu je dolžan vsak moški in vsaka ženska nad 25 let, da se poroči. Ako se to ne zgodi, plača moški v 26. letu 500 D globe, ženska le polovico. Omenjena svota se zvišuje od leta do leta. Perzijski novi zakon ni namreč ničesar drugega, nego davek na samce in samice. Izkupilek samskega davka namerava država porabiti v podporo revnim zakoncem in družinam z večjim številom otrok.

Mladina v Rusiji. Državni zdravnik sovjetskih republik dr. Povarenski je ugotovil zanimive stvari iz življenja mladine v sovjetski Rusiji. Po njegovih podatkih, ki jih je objavila tudi že moskovska »Pravda«, spi v glavnih okrajih ruskih industrijskih panog komaj polovico mladine v lastni postelji. 82 odstotkov jih spi na sestavljenih stolih, 15 odstotkov na kovčegih, ostali uporabljajo zasilne postelje. Samo le četrtina teh revežev pozna posteljno perilo. Z vodo se jih umije vsak dan 42 odstotkov, a večinoma tudi ti nimajo mila. Še večje revice od fantov so dekleta, ki v umivanju daleč zaostajajo za moškim spolom, a se tem bolj poslu

žujejo pudra in šminke. Neka delavka je zabeležila na rob vprašalne pole besede: »Lažje se je pudrati nego umivati.« Zobna ščetka je ruski mladini skoro popolnoma neznana. Porazna je ugotovitev, da je med 100 mladostniki že 89 alkoholikov. Izdatki za »vodko« so naravnost ogromni.

Tudi ženske se pretepajo radi politike. Nemške komunistinje v Berlinu so si vzele za vzgled svoje moške bratce in so tudi s pestmi pričele kazati svoje prepričanje. Na nekem ženskem zborovanju protikomunistične organizacije so pričele navzoče komunistinje delati nered in hrup in kmalu je nastal splošen pretep med lepim spolom, pri katerem so prišle v poštev pesti in stoli. Moške hrabrih borilk, kateri so na svoje boljše polovice čakali zunaj, so se pridružili policiji in z njo vred pomagali upostaviti red.

Mednarodni znak za slepce. Mednarodna zveza slepcev je že pred leti izbrala znak za svoje člane, ki so oslepel v mladih ali poznejših letih. Znak je potreben zato, da slepci lahko prehajajo čez ceste in vozila in ljudje primerno pazijo nanje. Slepci nosijo na ulici črnorumen trak na rokavu. Ponekod so nekaj časa zamenjavali le-ta znak za znak habsburških privržencev — ko pa se je zmota pojasnila, so ga brez pridržka sprejeli.

Ideal dobre gospodinjice je pravo terpentino milo *Gazela*, ker se z njim morejo prati tudi najljepše tkanine.

»Flugs«-kose, škropilnice za sadno drevje in vinograde, »Rekord«-lepljiva drevesna pasova dobite pri glavni zalogi I Videmšek, Maribor, Koroščeva 36. 320

Zopet došlo novo blago po nepričakovano nizkih cenah. Oglejte si pred nakupom v **Trpinovem Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15.** 376
Oko se razveseli, če vidi mater in hčerko pri skupnem delu v gospodinjstvu. Kako se veseli, da Zlatorog milo perilo čisti in ohranjuje!

*

Važne morilčeve in druge izjave.

Kedo je pravi morilec?

Petkratni morilec na Jelovcu Rudolf Mohorko preživlja preiskovalni zapor in daje o doslej nepojasnjenih umorih, ki so bili izvršeni po daljni in bližnji

okolici Maribora, važna pojasnila ter razkritja.

Dne 8. oktobra 1929 je bil na Šobru pri Kamnici ubit in izropan posestnik Rudolf Kancler. Radi tega nočnega umora sta bila osumljena kot storilca brata Anton in Rudolf Kovač in Friderik Klančnik. Med preiskavo se je posrečilo Antonu Kovaču in Klančniku dokazati, da sta bila ob času roparskega umora odsotna in je bilo sodno postopanje napram obema ustavljeno. Obsojen je bil dne 17. aprila 1930 samo Rudolf Kovač na 14 let robije. Šele Mohorko je sedaj izpovedal, da naj bi bil Kanclerjev pravi morilec Frid. Klančnik, katerega so aretirali v Vinkovcih, ga pripeljali v Maribor in tukaj se bo pojasnilo: kedo je prav za prav ubil Kanclerja? Kanclerju oropane denarnega plena je postala deležna cela banda zločincev, ki se je zbirala pri Kovačevih. Aretirani Klančnik taji na Kanclerjevem umoru vsako krivdo.

Mohorkov pomagač.

Hriberski je trdovratno tajil pri zasliševanju v Avstriji vsako krivdo na jelovškem umoru. Razni ljudje ob severni meji so videli po časopisju objavljeno tudi sliko Hriberskega. Nekatere priče očitvidci razkrivajo oblasti, da se je mudil Hriberski na veliko soboto pri Sv. Križu nad Mariborom, kjer je povpraševal pri nekem posestniku, če bi imel na prodaj tele, ter se je nato zgubil proti Kamnici. Hriberski pa pravi, da je bil na veliko soboto v Avstriji in se je udeležil s Štefanijo Škof vstajenja v Gamlicu. Primerjava izjav tukajšnjih prič in avstrijskih bo razvozljala tudi zagonetko: Ali je izvršil pokolj na Jelovcu Mohorko sam, ali pa v družbi s Hriberskim.

Domneve glede jareninskega umora.

Pred nekaj leti je bil umorjen na cesti v Jarenino krčmar Nedeljko. Nedokriti zločinci so smrtno neyandro nali tudi Nedeljkovo ženo, ki je pa pozneje okrevala v mariborski bolnici. V dobi tega še danes v popolno temo zavitega umora je bil uslužben Rudolf Mohorko pri gostilničarju in trgovcu Ivanu Ferku na Pesniškem dvoru. Hriberski pa pri posestniku Misiti v bližini Rajsmanovega brega. Bogznaj, če je le samo slučaj, da sta bila Mohorko in

Za pomladansko

zdravljenje,

čiščenje krvi in proti slabi prebavi
rabite naš nacionalni produkt

„Planinka“- čaj Bahovec

Pravi samo v zaprtih in plombiranih paketih z napisom proizvajalca:

LEKARNA Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

Hriberski ob času Nedeljkevega umora tako blizu njegovega doma.

Umor v Podovi bo morda pojasnjen.

Po dveh mariborskih odvetnikih je podal posestnik Štefan Čelofiga iz Gorice pri Framu državnemu tožilstvu važno izjavo, ki bo mogoče razvozljala že nekaj let zagoneten umor posestnika Antona Finguškega, ki je bil ustreljen dne 9. novembra 1929 na cesti med Gorico in Podovo pri Framu. Umora sta bila osumljena Franc Zebec in neki Pavko, a pravi krivec je ostal neizsleden.

Izjava Čelofige:

»Okoli 11. ure v noči, ko je bil ustreljen Fingušek, je postal pred hišo njegovega soseda moški in šepnil skozi okno: »Fingušek je ustreljen!« Oseba, kateri so bile namenjene navedene besede, je bila pokojna Mohorkova mati Uršula, ki je bivala tedaj kot najemnica v koči Finguškovih brata. Uršula je umrla koncem decembra lanskega leta v Zgornji Polskavi pri Mariboru.

Skrivnostni neznanec, ki je obvestil Uršulo o umoru, je istoveten z jelovskim morilcem Mohorkom, ki se je potikal tedaj kot vojni ubežnik po podovskih gozdovih. Mohorkova mati je že dne 10. novembra 1929 povedala posestniku Štefanu Čelofigi, da se je pojavil njen sin Rudolf v noči pri njenem oknu, in jej sporočil, da je Fingušek ustreljen.«

*

Vinogradno kolje cepano, žagano in okroglo, kakor vsake debelosti rezan les prodaja trdnica Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. Dobijo se tudi lepi krajniki, borovi in mecesnovi štuki.

Krajevne Kmetijske zveze, ki želijo, da jim določimo še več knjižic: »Kako si sam izračunam davek«, naj nam hitro sporočijo, koliko izvodov naj jim še določimo. — Kmetiska zveza v Mariboru.

V. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru. III. vinarski kongres in I. bano-

vinska razstava z vinskim sejmom se bodo vršili dne 9., 10., 11. in 12. maja 1931 v Mariboru. Vsi vinogradniki brez izjeme so vabljeni, da se navedenih prireditelj udeležijo. Za vinsko razstavo je prijavljenih blizu 500 različnih vinskih vzorcev iz vseh vinorodnih krajev Dravske banovine od navadnega namiznega vina do najfinejših sortnih vin, kar jih Evropa premore. Najavljene so tudi tri skupine treh letnikov tipiziranih vin, kar je nekaj čisto novega. O tipiziranju vin in o racionalizaciji čitamo skoro vsak dan, toda do sedaj nam ni bila možnost dana, da taka vina poskusimo. Poleg vina bodo na razstavi zastopane tudi vinarske in kletarske potrebščine, ki jih rabi vsak napreden vinogradnik in kletar. Te predmete razstavi 10 priznanih solidnih tvrdk. Vinogradniki, gostilničarji, vinski trgovci in sploh vsi ljubitelji naravnih proizvodov vinske trte, obiščite uvodoma navedene prireditve, posebno pa I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, katere pokroviteljstvo je blagovolil prevzeti ban dr. Marušič in ki bo otvorjena dne 10. maja ob pol 12. uri.

Davčna oprostitve z 9 ali več otroci. Finančno ministrstvo je izdalo navodilo, da je kolkovati prošnjo za oprostitve davka s 5 D; rešitev o oprostitvi, ako se izda, z 20 Din. Prošilec mora priložiti prošnji enotno potrdilo za vse svoje otroke. Tako potrdilo je kolkovati z 10 Din za vsakega izmed prvih treh otrok; za vsakega nadaljnjega otroka je kolkovati potrdilo s 5 Din. Potrdilo izda pristojni župnik, ki mora v potrdilu posebej povdariti, da je imel prošilec istočasno 9 ali še več živih otrok. Ako bi pa župni urad tega potrdila ne mogel izdati, ga je zahtevati od občinskega urada. Tudi občinsko potrdilo mora imeti povdarek, da je imel prošilec istočasno 9 živih otrok.

Občni zbor Sadjarskega društva za Slovenijo. V nedeljo dne 3. maja se bo vršil v Mariboru v kazinski dvorani na Slomškovem trgu občni zbor Sadjarskega društva za Slovenijo. Ta občni zbor je zelo važnega pomena za naše sadjarstvo in bi se ga naj udeležili poleg delegatov tudi sadjarji, da bodo pri tej priliki spoznali naše odlične sadjarske strokovnjake in slišali zanimiva predavanja.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v sredo dne 13. maja na ban. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen in traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Udeležbo je prijaviti z dopisnico do 12. maja ravnateljstvu šole.

Iz računskega zaključka Ljudske posojilnice v Celju za leto 1930 je razvidno, da je zavod kljub splošni gospodarski krizi dobro napredoval. Prometa je bilo Din 676.456.499.02. Število zadruženikov se je zvišalo za 674 in znašalo koncem leta 5294. Hranilne vloge so se pomnožile za Din 10.997.742.83 in dosegle koncem leta 1930 stanje Din 99.476.277.27. Danes znašajo nad Din 100 milijonov. Vseh posojil je imel zavod koncem leta Din 78.903.799.13. Naloženega denarja Din 16.685.914.71, rezerv je bilo koncem leta 1.456.988.13 D. V minulemu letu je Ljudska posojilnica v Celju po načrtih prvaka slovenskih arhitektov g. Josip. Plečnika dogotovila veliko in lepo palačo v Celju na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice. V njej ima posojilnica na oglu svoje prostore, imajo pa streho tudi katoliške prosvetne organizacije, katerim je na razpolago lepa dvorana s primernim odrom. Razen tega je v palači veliko stanovanj, več trgovskih lokalov in uradov, kakor: Vzajemna zavarovalnica, Kmetijski urad sreskega načelstva, Okrajni cestni odbor celjski itd. Zgradbo te palače je Ljudska posojilnica v Celju postavila spomenik, ki bo poznim rodovom priča o moči in delu slovenskega kmetijskega združništva. Našemu kmetiskemu ljudstvu pa priporočamo Ljudsko posojilnico v Celju, da se je zvesto oklepa, v njej na laga svoj denar in tudi pri njej v potrebi išče posojila.

*

Novo breme za posestnike gozdov.

Pred enim letom, dne 16. aprila 1930, je kr. banska uprava dravske banovine uvedla 2% takso za sečnje gozdov ter s tem zelo obremenila našo lesno produkcijo. Uvedba te takse je zbudila splošno nevoljo med gozdni posestniki, ki že itak trpe vsled velike krize v lesni industriji in lesni trgovini. Na zadnjem zasedanju banovinskega sveta se je uredba o tej taksi na splošno zahtevo gozdnih posestnikov nekoliko omilila s tem, da se je zvišala količina lesa, ki ni podvržena tej taksi, vendar je pa vse to le malenkost, ki skoraj ne pride v poštev.

Temu bremenu se ne bomo nikdar privadili in ga enako odločno odklanjali kakor do sedaj iz razlogov, ki smo jih že v svoji spomenici obrazložili.

Novi zakon o šumah z dne 21. dec. 1929 pravi v svojem paragrafu 79:

»Praviloma ni dovoljeno jemati les iz gozda, če se ni prej žigosal s šumskim žigom. Od tega se morejo izvzeti mali privatni gozdovi, za katere more ban predpisati, vpoštevajoč krajevne razmere, posebno postopanje. Za izvoz lesa, kakor tudi za izvoz drugih gozdnih produktov se bodo po potrebi izdajala pismena dovoljenja.

Predpise za žigosanje, odnosno dajanje dovoljenj, izdaja ban.«

Za pomladansko

zdravljenje,

čiščenje krvi in proti slabi prebavi
rabite naš nacionalni produkt

„Planinka“- čaj Bahovec

Pravi samo v zaprtih in plombiranih paketih z napisom proizvajalca:

LEKARNA Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

Hriberski ob času Nedeljkevega umora tako blizu njegovega doma.

Umor v Podovi bo morda pojasnjen.

Po dveh mariborskih odvetnikih je podal posestnik Štefan Čelofiga iz Gorice pri Framu državnemu tožilstvu važno izjavo, ki bo mogoče razvozljala že nekaj let zagoneten umor posestnika Antona Finguškega, ki je bil ustreljen dne 9. novembra 1929 na cesti med Gorico in Podovo pri Framu. Umora sta bila osumljena Franc Zebec in neki Pavko, a pravi krivec je ostal neizsleden.

Izjava Čelofige:

»Okoli 11. ure v noči, ko je bil ustreljen Fingušek, je postal pred hišo njegovega soseda moški in šepnil skozi okno: »Fingušek je ustreljen!« Oseba, kateri so bile namenjene navedene besede, je bila pokojna Mohorkova mati Uršula, ki je bivala tedaj kot najemnica v koči Finguškovih brata. Uršula je umrla koncem decembra lanskega leta v Zgornji Polskavi pri Mariboru.

Skrivnostni neznanec, ki je obvestil Uršulo o umoru, je istoveten z jelovskim morilcem Mohorkom, ki se je potikal tedaj kot vojni ubežnik po podovskih gozdovih. Mohorkova mati je že dne 10. novembra 1929 povedala posestniku Štefanu Čelofigi, da se je pojavil njen sin Rudolf v noči pri njenem oknu, in jej sporočil, da je Fingušek ustreljen.«

*

Vinogradno kolje cepano, žagano in okroglo, kakor vsake debelosti rezan les prodaja trdnica Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. Dobijo se tudi lepi krajniki, borovi in mecesnovi štuki.

Krajevne Kmetijske zveze, ki želijo, da jim določimo še več knjižic: »Kako si sam izračunam davek«, naj nam hitro sporočijo, koliko izvodov naj jim še določimo. — Kmetiska zveza v Mariboru.

V. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru. III. vinarski kongres in I. bano-

vinska razstava z vinskim sejmom se bodo vršili dne 9., 10., 11. in 12. maja 1931 v Mariboru. Vsi vinogradniki brez izjeme so vabljeni, da se navedenih prirediteljstev udeležijo. Za vinsko razstavo je prijavljenih blizu 500 različnih vinskih vzorcev iz vseh vinorodnih krajev Dravske banovine od navadnega namiznega vina do najfinejših sortnih vin, kar jih Evropa premore. Najavljene so tudi tri skupine treh letnikov tipiziranih vin, kar je nekaj čisto novega. O tipiziranju vin in o racionalizaciji čitamo skoro vsak dan, toda do sedaj nam ni bila možnost dana, da taka vina poskusimo. Poleg vina bodo na razstavi zastopane tudi vinarske in kletarske potrebščine, ki jih rabi vsak napreden vinogradnik in kletar. Te predmete razstavi 10 priznanih solidnih tvrdk. Vinogradniki, gostilničarji, vinski trgovci in sploh vsi ljubitelji naravnih proizvodov vinske trte, obiščite uvodoma navedene prireditve, posebno pa I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, katere pokroviteljstvo je blagovolil prevzeti ban dr. Marušič in ki bo otvorjena dne 10. maja ob pol 12. uri.

Davčna oprostitve z 9 ali več otroci. Finančno ministrstvo je izdalo navodilo, da je kolkovati prošnjo za oprostitve davka s 5 D; rešitev o oprostitvi, ako se izda, z 20 Din. Prosilec mora priložiti prošnji enotno potrdilo za vse svoje otroke. Tako potrdilo je kolkovati z 10 Din za vsakega izmed prvih treh otrok; za vsakega nadaljnjega otroka je kolkovati potrdilo s 5 Din. Potrdilo izda pristojni župnik, ki mora v potrdilu posebej povdariti, da je imel prosilec istočasno 9 ali še več živih otrok. Ako bi pa župni urad tega potrdila ne mogel izdati, ga je zahtevati od občinskega urada. Tudi občinsko potrdilo mora imeti povdarek, da je imel prosilec istočasno 9 živih otrok.

Občni zbor Sadjarskega društva za Slovenijo. V nedeljo dne 3. maja se bo vršil v Mariboru v kazinski dvorani na Slomškovem trgu občni zbor Sadjarskega društva za Slovenijo. Ta občni zbor je zelo važnega pomena za naše sadjarstvo in bi se ga naj udeležili poleg delegatov tudi sadjarji, da bodo pri tej priliki spoznali naše odlične sadjarske strokovnjake in slišali zanimiva predavanja.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v sredo dne 13. maja na ban. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen in traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Udeležbo je prijaviti z dopisnico do 12. maja ravnateljstvu šole.

Iz računskega zaključka Ljudske posojilnice v Celju za leto 1930 je razvidno, da je zavod kljub splošni gospodarski krizi dobro napredoval. Prometa je bilo Din 676.456.499.02. Število zadruženikov se je zvišalo za 674 in znašalo koncem leta 5294. Hranilne vloge so se pomnožile za Din 10.997.742.83 in dosegle koncem leta 1930 stanje Din 99.476.277.27. Danes znašajo nad Din 100 milijonov. Vseh posojil je imel zavod koncem leta Din 78.903.799.13. Naloženega denarja Din 16.685.914.71, rezerv je bilo koncem leta 1.456.988.13 D. V minulemu letu je Ljudska posojilnica v Celju po načrtih prvaka slovenskih arhitektov g. Josip. Plečnika dogotovila veliko in lepo palačo v Celju na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice. V njej ima posojilnica na oglu svoje prostore, imajo pa streho tudi katoliške prosvetne organizacije, katerim je na razpolago lepa dvorana s primernim odrom. Razen tega je v palači veliko stanovanj, več trgovskih lokalov in uradov, kakor: Vzajemna zavarovalnica, Kmetijski urad sreskega načelstva, Okrajni cestni odbor celjski itd. Zgradbo te palače je Ljudska posojilnica v Celju postavila spomenik, ki bo poznim rodovom priča o moči in delu slovenskega kmetijskega združništva. Našemu kmetiskemu ljudstvu pa priporočamo Ljudsko posojilnico v Celju, da se je zvesto oklepa, v njej na laga svoj denar in tudi pri njej v potrebi išče posojila.

*

Novo breme za posestnike gozdov.

Pred enim letom, dne 16. aprila 1930, je kr. banska uprava dravske banovine uvedla 2% takso za sečnje gozdov ter s tem zelo obremenila našo lesno produkcijo. Uvedba te takse je zbudila splošno nevoljo med gozdni posestniki, ki že itak trpe vsled velike krize v lesni industriji in lesni trgovini. Na zadnjem zasedanju banovinskega sveta se je uredba o tej taksi na splošno zahtevo gozdnih posestnikov nekoliko omilila s tem, da se je zvišala količina lesa, ki ni podvržena tej taksi, vendar je pa vse to le malenkost, ki skoraj ne pride v poštev.

Temu bremenu se ne bomo nikdar privadili in ga enako odločno odklanjali kakor do sedaj iz razlogov, ki smo jih že v svoji spomenici obrazložili.

Novi zakon o šumah z dne 21. dec. 1929 pravi v svojem paragrafu 79:

»Praviloma ni dovoljeno jemati les iz gozda, če se ni prej žigosal s šumskim žigom. Od tega se morejo izvzeti mali privatni gozdovi, za katere more ban predpisati, vpoštevajoč krajevne razmere, posebno postopanje. Za izvoz lesa, kakor tudi za izvoz drugih gozdnih produktov se bodo po potrebi izdajala pismena dovoljenja.

Predpise za žigosanje, odnosno dajanje dovoljenj, izdaja ban.«

V naši banovini dosedaj še ni bila izdana zadevna naredba. Pač pa jo je izdala banska uprava savske banovine v Zagrebu.

Zanimivo je, da si nekoliko ogledamo to naredbo, ki se obeta tudi nam. Iz naredbe posnemamo sledeče:

V izvajanju paragrafa 79 zakona o šumah z dne 21. dec. 1929 o načinu izdajanja pismenih dovoljenj (izvoznice) za izvoz lesa iz gozdov in uvoz v vasi, trga, mesta ter na železniške in parobrodne postaje se med drugim predpisuje to-le:

Praviloma ni dovoljeno jemati les iz gozda, dokler ni žigosan s šumskim žigom t. j. s kladivčkom (zapriseženega gozdarskega organa). Od tega predpisa so izvzeti gozdovi malega privatnega posestnika, kojih površina ne presega 10 ha in če se posekani les iz takih gozdov rabi za lastno uporabo gozdnega posestnika.

Izvoznice dajo šumarski referenti pristojnih sreskih načelstev.

Glede izdajanja izvoznice malim gozdnim posestnikom, ali onim, ki prodajajo les v manjših množinah, se predpisuje sledeče:

1. Vsaka izvoznica se sme glasiti:

a) na največ osem voz ali šestnajst kub. metrov drv za kurjavo;

b) na največ toliko komadov gradbenega lesa, kolikor se ga more dvakrat izpeljati;

c) na največ toliko komadov debel, koljev ali panjev, kolikor se jih more dvakrat izpeljati.

Pri stavbenem lesu, deblih, koljih se mora navesti število komadov.

d) na največ dva voza drugega lesa, kakor n. pr. palic, obročev za sode, vej itd.

Če hoče prosilec izvoziti večjo količino, izdajo se mu dve ali več izvoznice, od katerih ne sme nobena presegati zgoraj označene količine lesa. Če hočejo mali gozdni posestniki izvažati iz svojih gozdov večje količine lesa, morajo prositi dovoljenja od pristojnega sreskega načelstva.

Za manjše gozdne posestnike imajo te izvoznice veljavnost 14 dni, le izjemoma se zamore ta rok podaljšati za nadaljnjih 14 dni, če se dokaže, da se ni ves les izvozil.

Postopek pri izdajanju teh izvoznice je zelo dolg, zamuden in tudi drag. Gozdni posestnik mora predvsem dobiti od onega zapriseženega organa (logarja), ki mu je les žigosal,

potrdilo, da je nasekal v lastnem gozdu (natančno označenem) toliko in toliko lesa. To potrdilo mora logar žigosati z istim kladivčkom, s katerim je žigosal les. Na podlagi tega potrdila mu izda županstvo izvoznico, da sme svoj lastni les izvoziti iz svojega gozda.

Če je pa les kupljen, se mora v izvoznico vpisati razen imena in bivališča onega, iz čigar gozda je kupljen les, tudi katastralna številka parcele, površina in davčna občina gozdne parcele. Lastnik gozda mora izdati kupcu potrdilo, koliko in kak les je od nje kupil. Šele na podlagi tega potrdila more županstvo izdati izvoznico.

V izvoznici se mora natančno označiti, koliko in kakšen les se izvažja in kam se vozi, n. pr. v Zagreb, na žago, na trg itd.

Konečno dovoljenje pa izda šele sreski referent za šume.

In vse te izvoznice nimajo pravzaprav nobenega drugega namena, nego kontrolirati množine posekanega lesa v svrhu odmere 2% banovinskega davka na sežnje, ki ga je savska banska uprava tudi uvedla, in pa preprečiti, da se ne krađe les.

Kontrola teh izvoznice je zelo stroga. Vsi gozdonadzorni organi in vsi organi javne straže (logarji, redarji, financarji, orožniki i. t. d.) morajo od vsakogar, ki vozi les, zahtevati, da se legitimira z izvoznico. Če pa voznik nima izvoznice, se sme les zapleniti, pa tudi prevozno sredstvo, če je nevarnost, da hoče voznik spraviti javni organ v zmofo.

Mestne mitnice morajo brezpogojno zapleniti vsak les, ki se dovozi brez pravilne izvoznice v mesto.

Iz vseh določil razvidimo, da bo ta naredba, če jo bodo uvedli tudi za našo dravsko banovino, hud udarec našemu gozdarstvu, naši lesni produkciji, naši lesni industriji in trgovini. Ves postopek je tako zelo zamotan, da, če že ne onemogoča lesne produkcije, otežkuje in obremenjuje pa na vsak način. Gozdni posestnik, ki hoče v svojem gozdu sekati, bo moral najprvo naznaniti sežnjo ter plačati 2% banovinsko takso na sežnjo. Ko bo posekal, bo moral zopet poklicati gozdarski organ, ki mu bo žigosal posekani les. In potem se bo pričel križev pot od župana pa do sreskega gozdarskega referenta, če bo hotel izvoziti par voz svojega lesa iz lastnega gozda. Vsa ta procedura, vsa ta pota so združena

z velikimi stroški, ki jih mora nositi gozdni posestnik, v slučaju pa, da svoj les proda, seveda kupec, ki jih pa pri nabavni ceni odbije, in konečno konzument. S tem se les le samo podraži! Cene lesa bodo tako visoke, da sploh ne bomo mogli konkurirati na svetovnih tržiščih.

*

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje:

I. S. v S. Prerigolal sem star vinograd, kjer so bile prej trie cepljene na Riparia Portalis. Zemlja je bolj ilovnata, lega jugovzhodna. Katere sorte in na kateri podlagi mi priporočate za novi nasad?

Odgovor:

Riparia Portalis radi plitkih korenin silno izžrpa zemljo. Z ozirom na to naj pri novem nasadu ne sledi Riparia Portalis, temveč raje vzamite podlago Rupestris Goethe št. 9. Ta podlaga uspeva po vseh legah in v vsaki zemlji, izvzemši z apnom prebogata tla. Na njo cepljeni trsi so krepki in rodni. Kot sorte pa vam priporočamo dve, največ tri sorte in sicer beli burgundec in silvanec in morebiti še laški rizling, ki dajejo vsaka sorta za se ali pa mešano prav dobro vino. Vse navedene sorte rodijo vsako leto redno in obilno. Beli burgundec in silvanec dozoreta vsako leto in jih moremo saditi tudi na nižjih legah; laški rizling pa, ki bolj pozno zori, spada na višje sončne lege. Beli burgundec in laški rizling se režeta na šparone in čepe, silvanec pa na daljše reznike. Silvanec zahteva mnogo gnojila.

Vprašanje:

I. S. v P. p. M. Na peščeni zemlji hočem napraviti vinograd. Katere sorte in na kateri podlagi mi priporočate?

Odgovor:

Odgovor je podan že v predhodnem gorenjem sličnem vprašanju in velja tudi za vaše razmere.

Vprašanje:

N. Š. iz G.

Stara trte v vinogradu nameravam v jesen po trgatvi izkrciti. Ali mi priporočate katero umetno gnojilo za čim obilnejšo zadnjo trgatv?

Januš Golec:

Guzaj.

18

Kdor je imel kedaj priliko, da si je ogledal delo steklarjev ob razbeljeni peči s palico v roki ter v ustah, bo moral priznati, da je ta obrt presneto težavna za prsa, noge in sploh za celo telo že radi vročine. Dolgoletni steklarji so navadno izmozganih obrazov in vsled neprestanega stanja pošvajdranih nog. In te trpine, ko še ni bilo nikakih delavskih organizacij, so izrabljale tovarne.

Bajtarja, kočarja in tudi malega posestnika z družino vred ni mogla prerediti majhna posest. Moral je v steklarstvo, da je zaslužil za živež ter obleko. Ker je glažar v vedni vročini, ga žejja, tudi rad pije in po nedeljah ter ob prostem času ne vode, ampak kaj boljšega. Sploh ljudje, ki imajo veliko opraviti pri ognju, so podvrženi luckanju, pa bodisi od te ali one stroke.

Loški in olimski steklar sta bila tlačana že od doma, ki ju ni mogel prerediti, izrabljala je njih moč ter znanje še tovarna, ali se smemo čuditi, da jih je Guzaj s svojimi nauki ter pridigami kmalu zboljševiziral. Med njimi je imel tako zavedne ter trdne pristaše, da so bili pripravljeni storiti na njegov ukaz vsak zločin ter grozodejstvo. S temi je zahajal po največ na tolovajske pohode, izvrševal rope ter delil z njimi po bratsko denarni, živinski ter razni drugi plen. Na te se je lahko zanesel, da ga ne bodo izdali, četudi bi jih kedo ščipal z žarečimi kleščami. Ob nedeljah ter praznikih jih je zbiral po raznih krčmah ter jim govoril o pomenu organizacije, kar jim je bilo do tedaj španska vas. Po Guzajevem poduku so se čutili kmalu močnejše ter smelejše, da so se že upali ponagajati delovodjem, nadzornikom in oskrbnikom ali direktorjem, kakor se je imenoval vrhovni vodja tovarniškega podjetja. O udeležbi delavstva na industrijskem premoženju ni imel Guzaj še niti pojma; pač pa je bil oskuben žepnega perja kje

Vsak mesec Din 13-

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en veleznimiv zvezek

po Din 13-

Naročajo

v Tiskarni sv. Cirila,
Maribor. Koroška 3

Odgovor:

V tem slučaju vam ne priporočamo več nobenega gnojila. Ker nameravate vinograd opustiti že v tem letu, bi se gnojenje z umetnimi gnojili sedaj več ne izplačalo in je tudi že prekasno. Predpostavljamo pa, da ste pri letošnji rezi trte itak obrezali na smrt — na izrod, t. j. da ste trtam naložili čim največ lesa in bo že z ozirom na to trgateg bogata.

Vprašanje:

J. B. v I. a) Ali bo davek na šmarnico še višji in ali se mora šmarnica popolnoma odstraniti? b) Ali smemo saditi izabelo, cepljeno na ameriško podlago, in ali je cepljena izabela davka prosta?

Odgovor:

Banovinska davščina v letu 1931—1932 na šmarnico se pobira od vsakega trsa po 0,10 Din. Ta stopnja je bila že v lanskem banovinskem pravilniku predvidena za tekoče leto v tej višini, dočim bo znašala prihodnje leto 0,15 Din. V naslednjih letih bo davščina na šmarnico predvidoma se stopnjevala. Osebe, ki plačujejo zemljarino od zemljišča, zasajenega s šmarnico, morajo do 15. septembra vsakega leta prijaviti občinskemu uradu, v čigar okolišju je vinograd, število šmarničnih trsov, plačati pa morajo davščino do 15. decembra. Nikjer ni rečeno, da morate izkrciti šmarnico. Lahko obdržite šmarnične nasade še naprej, toda davek za šmarnične trte bo predvidoma, kot rečeno, vsako leto večji, tako da se vam trdovratno držana nadaljnja kultura šmarnice tudi iz tega vidika ne bo več izplačala. — Od samorodnih tri (direktorjev) je zaenkrat obdavčena samo šmarnica. Izabela, ki je tudi samorodnica, tedaj ni obdavčena. Zabranjeno pa je, trto izabelo spravljati v promet. Vino izabele se sme točiti le samo pod imenom vino od izabele, od 1. jan. 1932 pa je tudi to zabranjeno. Izabela je, pri nas kot modra grozdna sorta precej razširjena, večinoma v krajih, ki za kaj boljšega niso. Proti trsní uši pa izabela ni dovolj odporna, za to jo nje častilci celo cepijo na ameriške podlage, česar pa nikakor ne zasluži; tudi bolezní jo napadejo. Namesto izabele vam priporočamo sorte žlahtnina ali silvanec ali na topli solnčni legi tudi laški rizling. Navedene sorte ob dobri oskrbi tudi bogato rodijo in dajejo dobro do prav dobro vino.

GAZELA TERPENTINOVO MILO JE ZA VSE, TUDI ZA NAJFINEJŠE TKANINE. - Zahtevajte ga pri Vašem trgovcu!

735

Vprašanje:

J. B. v D. v L. pri P. Novo zasajeni vinograd mi je toča v prošlem letu močno oklestila. Ali bi naj ranjena mesta namazal z arborinom ali s kakim drugim sredstvom, da bi nastale rane boljše zacelile?

Odgovor:

V prošlem letu po toči ranjenih mest na trti ni treba letos mazati ne z arborinom in ne s kakim drugim sredstvom, ker je proces zaceljenja bil že v prošlem letu docela dovršen; močno ranjeni les pa je itak odmrli, odnosen ni več uporaben. Pa tudi v bodoče ob morebitni toči nikakor ne priporočamo mazati ranjenih mest na trti z arborinom ali s sličnimi sredstvi, ker bi si s tem več škodovali kot koristili, ker arborin in slično uničuje stanišče na ranjenem mestu trte in ovira cepljenje. Močno ranjeni poganki, ki se pojavijo izpod ranjenega vrha, se takoj po toči vršičkajo razen enega poganka, ki ga rabimo za podaljšek. Ostala ranjena mesta se prepusti lastni zacelitvi. Če pa bi na vsak način ranjena mesta hoteli s kakim sredstvom pomazati, bi smeli vzeti le cepilni vosk; to pa bi se dandanes več ne izplačalo. Pač pa moramo po toči poškodovane trte takoj in večkrat škropiti, da se trsje obvaruje peronospor, ki poškodovano listje posebno rada napada. Novo zasajene trte v vinogradu se v drugem letu spomladi, če tudi po kaki uلمي, n. pr. toči niso bile prizadete, obrežejo običajno na eno oko.

Vprašanje:

Š. K. v R. p. Š. Kako ozdraviti vino, ki ima duh in okus po plesnobi?

Odgovor:

Na enako vprašanje smo izčrpno odgovorili v zadnji številki našega lista štev. 16 od 15. aprila t. l.

*

Kruhovi cmoki.

Razreži 10 žemelj (po 50 para) ali toliko pšeničnega kruha na male prst široke kocke. Na vročo mast (2 žlici trde masti) vrzi za eno žlico prav drobno seklane čebule in zelenega peteršiljčka, da začvrči. S tem polij razrezan kruh ter dobro premešaj.

Razžrvkljaj v malo manj kakor pol litra mleka 2 do 3 jajca, soli, vlij čez kruh, premešaj in pusti pol ure stati, da se kruh namoči. Dodaj po potrebi, kakor testo zahteva, par žlic moke, na to nalahko premešaj. Testo ne sme biti tekoče, vendar toliko rahlo, da se da do oblikovati cmoki. Zvrhano žlico testa povalaj na krožniku v moki, nato oblikuj med dlani rok okrogle cmoke, katere kuhaj 15 do 20 minut v slanem kropu. Z lukničasto zajemalko polovi cmoke iz vode v skledo ter jih zabeli z mastjo, ocvirki ali z v masti zarumenelimi krušnimi drobtinami.

Kruhovi cmoki z jetrami. K zgoraj navedenemu testu dodaj približno četrtil kile nastrganih jeter, malo popra in ščep majorančkovih plev.

Kruhovi cmoki s prekajeno svinjetino. Dodaj k prvotnemu testu četrtil kile kuhane in prekajene, na male kocke zrezane svinjetine.

Cmoki z ocvirki. Vzemi samo toliko masti, da preprižiš čebulo in peteršilj, nato dodaj za eno skodelico vročih ocvirkov.

Če ostanejo cmoki, jih hrani pokrite na hladnem. Na tanke liste zrezani in na masti prepraženi so prav izvrstna

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz braziljanskega pragozda: »Mladostna prijateljica in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE,
Maribor, Slomškov
trg 20

na samem kak prav strog delovodja ali nadzornik in to je bila tudi nekaka soudeležba pri premožnejši zasebni lastnini. Uradništvo po obeh steklarnah je vohalo, da brije nov duh med delavstvom, a od kod in kedo ga zaganja v te skrite grabe, ni sumil dolgo časa nikdo. Na nemškutarskega gozdarja s torbo ob strani ter s puško preko rame ni nikdo niti mislil, saj je graščinski uslužbenec popival ter kvartal z njimi, da, zmerjal čez proklete delavske gladovnjake, ki bi samo lenuharili, popivali, malo delali in še upali biti drzni, ako jih opozori predstojnik na dolžnost in poslušnost. Guzaj je pač znal voditi za nos nemškutarsko gospodo in ščuvati podložne, kar je že bilo lažje.

Med župnijama Olimje in Podčetrtek stoji na hribčku prijazna cerkva Devica Marija na Pesku, pod katero se razprostira pokopališče podčetrtečke fare. Kmalu pod cerkvijo je bil in je še rudnik, iz katerega so dobivali že pred desetletji železno rudo. Lomili so rdečkasto ru-javo kamenje, ga valili iz rogov v grabo, kjer so

ga razbili na male komade. Gramoz so nakladali na vozove in vozili rudo s konji na fužine v Štore. Olimska železna ruda je bila nekaj čí-

Opušeni rudnik pri Devici Mariji na Pesku pri Podčetrtku.

slana, vsebovala je precej čistega železa. V rudniku je bilo zaposlenih v rovu in pri drobljenju do 50 delavcev. Vozniki so bili iz bližnje ter daljnje okolice. Bili so noč in dan na cesti